

Pisarnica Parlamenta FBiH

From: Info
Sent: 30. septembar 2022 8:40
To: Ured.Tajnika; Pisarnica Parlamenta FBiH
Subject: FW: Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju
Attachments: Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju ZZOHNŽ.PDF

From: info=zso.ba@mg.zso.ba [mailto:info=zso.ba@mg.zso.ba] **On Behalf Of** info@zso.ba
Sent: Monday, September 19, 2022 10:09 AM
To: Info <Info@parlamentfbih.gov.ba>
Cc: jelena.kutlesa@zso.ba
Subject: Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju

Poštovani,

U pravitku dostavljamo Mišljenje Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ/K na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju povodom Poziva na javnu raspravu koja će se održati 20.09.2022. godine u Sarajevu.

Lijep pozdrav.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zavod zdravstvenog osiguranja
Hercegovačko-neretvanske
županije/kantona

Dubrovačka bb, 88 000 Mostar
tel: 036 446 445
mail:info@zso.ba
web:www.zso.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primijeno: 30-09-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01	-02-	216	122

IZJAVA O ODRICANJU ODGOVORNOSTI: Sadržaj ove poruke i eventualno priloženih datoteka povjerljiv je i namijenjen isključivo naznačenim primateljima. Ako ste pogreškom primili ovu poruku, o tome obavijestite pošiljalca, a poruku i sve njezine priložbe i kopije uklonite s računala. Svako je prenošenje informacija koje poruka sadržava, njihovo kopiranje ili proslijeđivanje trećim osobama zabranjeno i može biti zakonski kažnjivo. Sadržaj poruke odražava stav i mišljenje njezina autora te nije nužno stav Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije / kantona.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zavod zdravstvenog osiguranja
Hercegovačko-neretvanske
županije/kantona

Mostar, 15.09.2022. godine
Broj: 0202-18-20-3-18433-1/22

Parlament F BiH
Zastupnički/Predstavnički dom
N/p zastupnik Ramiz Karić
putem Predsjedavajućeg zastupničkog doma

PREDMET/ Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju, dostavlja se
Veza Vaš akt broj: 01-02-2116/21 od 09.09.2022.godine

Poštovana/i,

Zaprimili smo vaš Poziv na javnu raspravu o Nacrtu zakona koja će se održati 20.09.2022.godine u Sarajevu u sali ASA Holding na adresi Bulevar Meše Selimovića 16, pa u nastavku izlažemo naše mišljenje.

Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju - skraćeni postupak odnosi se:

- na izmjenju u članku 56. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11 i 36/18), u kojem se broj „42“ zamjenjuje s brojem „15“.
- izmjenju članka 58. riječi „sve dok osiguranik nije radno sposoban, odnosno do pravomoćnosti odluke nadležnog tijela za utvrđivanje invalidnosti osiguranika“ zamjenjuje se riječima „za prvih 15 dana bolovanja“,
- brisanje članka 81.

Iako su člankom 80. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 36/18) utvrđeni izvori financiranja obveznog zdravstvenog osiguranja, navodimo da se obvezno zdravstveno osiguranje, najvećim dijelom financira iz sredstava doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.

U obrazloženju Prijedloga zakona u Poglavlju IV. „Financijska sredstva“ navodi se da za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva iz Federalnog, a niti iz županijskih proračuna. Prijedlog zakona zanemaruje njegov financijski utjecaj na poslovanje županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja, odnosno primjena ovog Zakona u kontekstu cjelokupne procjene rizika i financijskih mogućnosti županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja za implementiranje predloženih pravnih rješenja.

Navodimo kako je i u obrazloženju Prijedloga zakona navedeno da je ustavni temelj za donošenje Prijedloga zakona, Poglavlje III članak 2. pod b) i članak 3. Ustava Federacije Bosne i

Hercegovine, što podrazumijeva da se o ovom Prijedlogu Zakona moraju izjasniti županije, a predlagač istoga navedeni Prijedlog nije dostavio županijskim zavodima zdravstvenog osiguranja. Prijedlogom izmjena članka 56. važećeg Zakona, traži se da se privremena spriječenost na rad do 15 dana plaća na teret poslodavca, a preko 15 dana na teret županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja.

Uvidom u razloge koje je iznijelo Udruženje poslodavaca, vidljivo je iniciranje ovog prijedloga kako bi se financijske obveze po ovom temelju obveza i koje sukladno važećim zakonskim obvezama i postoje i po kojima cjelokupni sustav uredno funkcionira, prebacile s poslodavaca na teret županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja.

Naime, u obrazloženju se poslodavci pozivaju na činjenicu kako naknada plaće za vrijeme bolovanja traje predugo, a da poslodavac za tog radnika mora naći odgovarajuću zamjenu kako se ne bi prekinuo kontinuitet u poslovanju i da je tada poslodavac izložen duplom trošku, što se može negativno odraziti na njegovo poslovanje i da slučajevi u praksi pokazuju razne zlouporabe bolovanja zbog čega je neophodno izmijeniti zakonsku odredbu i zaštititi poslodavce od takvih slučajeva.

Međutim, evidentno je kako poslodavci ovu zaštitu vide isključivo prebacivanjem obveze na već preopterećene javne sustave odnosno javna sredstva (za konkretnu odredbu zakona na teret županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja), iako je sve naprijed navedeno već predviđeno i propisano zakonskim i podzakonskim propisima.

Ističemo kako smo svjesni činjenice da postoje zloupotrebe ovog Instituta u praksi od strane osiguranika, ali svjesni i da se ove zlouporabe moraju i mogu regulirati na drugačiji način, te poslodavci u suradnji sa županijskim zavodima zdravstvenog osiguranja trebaju i mogu koristiti važeće pravne mehanizme za provjeru eventualno spornih bolovanja.

Naime, sukladno članku 55. važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju, kontrolu privremene spriječenosti za rad obavljaju i kontrolori županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja, te pravne i fizičke osobe kod kojih su osiguranici uposleni.

Ova oblast je regulirana i Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/17) kojim je reguliran način, postupak i medicinski kriteriji za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika, duljina trajanja privremene spriječenosti za rad, drugostupanjski postupak, ali i obavljanje nadzora u svezi privremene spriječenosti za rad, kao i druga pitanja u svezi sa privremenom spriječenosti za rad.

Člankom 55. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je tko utvrđuje privremenu spriječenost za rad, tko o tome donosi rješenje i tko na isto ima pravo prigovora, odnosno kako prigovor u slučaju zloupotrebe može uložiti i poslodavac.

U praksi privremene spriječenosti možemo podijeliti na sljedeći način.

Privremene spriječenosti za rad koje su *uzrokovane faktorima koji se ne mogu predvidjeti*, odnosno za koje se ne može predvidjeti da će „zahvatiti“ upravo radnike određenih poslodavaca npr. gripe, viroze i sl. su privremene spriječenosti zbog kojih se postojeće zakonske odredbe ne bi trebale mijenjati, odnosno nisu dovoljan poticaj za izmjene jer ne ovise o ljudskom faktoru.

Privremene spriječenosti za rad koje su *nastale kao posljedica ozljede na radu ili profesionalnog oboljenja* su spriječenosti za rad čiji je većinski uzrok nastanaka upravo nepoštivanje osnovnih

uvjeta za rad i zaštite života i rada radnika na radnom mjestu od strane poslodavca, zbog čega je opravdan stav da se „oslobađanjem“ poslodavaca ove naknade nakon 15-dana bolovanja isti zapravo dodatno demotivira radi poduzimanja mjera unaprjeđenja osnovnih uvjeta za rad.

Privremene spriječenosti za rad koje su nastale kao posljedica ozljede na radu ili profesionalnog oboljenja u slučaju da je radnik kriv za isto, odnosno u slučaju kada su od strane poslodavca ispunjeni svi zadani zakonski uvjeti rada radi zaštite života i zdravlja radnika su prisutni u zanemarivim postotcima, zbog čega smatramo kako se postojeće zakonske odredbe ne bi trebale mijenjati.

Za ostale privremene spriječenosti za rad, a u kojem slučaju se prvenstveno misli na izostanak radnika da obavijesti poslodavca prilikom zaključivanja ugovora o radu da boluje od nekih bolesti ili bilo čega što ga sprječava za obavljanje radnih zadataka, također je regulirano Zakonom o radu F BiH i to člankom 56, pa je poslodavcu ostavljeno dovoljno prostora da svojim internim aktima uredi ovaj propust kao eventualno težu povredu i opravdan razloga za otkaz ugovora o radu, nakon čega može angažirati radnika koji može na odgovarajući način obavljati zadane poslove.

U tom smislu ukoliko se radnik izjasni da ima određene zdravstvene smetnje, a da radno mjesto za koje poslodavac treba angažirati radnika iziskuje „potpunu posvećenost“, poslodavac može izabrati drugog radnika koji ispunjava sve potrebne kriterije za to određeno mjesto. Ovo pogotovo kada je u pitanju privatni sektor.

Dakle, sastavni dio svakog poslovanja ali i života, jesu rizici s kojima se svakodnevno susrećemo, a kao jedino rješenje tog rizika ne može se kroz izmjene Zakona nametnuti javnim sektorima - županijskim zavodima zdravstvenog osiguranja dodatna obveza, kada je apsolutno svaki segment bojazni koji su poslodavci istakli u svom prijedlogu itekako dobro razrađen i propisan važećim zakonskim propisima.

Bitno je napomenuti da je odlazak radnika na bolovanje odnosno privremena spriječenost za rad rizik svakog poslodavca, kako onih u privatnom tako onih i u javnom sektoru, te da se isto ne može sa sigurnošću predvidjeti, te je isto sastavni dio poslovanja svih poslovnih subjekata.

Međutim, zakonski i podzakonski propisi su jako dobro razradili sve zloupotrebe koje bi eventualno mogli učiniti radnici ili liječnici (bilo da dolazi od radnika koji u tom slučaju može snositi posljedice otkaza u slučaju teže povrede radne obveze i sl., bilo da dolazi od ovlaštenih liječnika koji također mogu snositi posljedice otkaza u slučaju teže povrede radne obveze ovisno o internim propisima poslodavaca), pa prema tome nema mjesta bojazni na koje poslodavci upućuju, niti je to dovoljan temelj da se ide u izmjene pozitivnih zakonskih odredbi, kada je jasno da je rješenje konkretne situacije u kojoj se poslodavci nalaze zapravo dodatno angažiranje istih, pravilno planiranje i poslovanje u skladu sa svakodnevnim rizicima i primjena zakonskih odredbi.

Kako bi se uspoređivali s modelima i načinom rada susjednih i drugih država na koje se poslodavci pozivaju, potrebno je uzeti širu sliku, ne samo institut privremene spriječenosti za rad, jer se iste ne mogu poistovjetiti s-BiH kako ekonomskom snagom, tako ni stanjem u sustavu zdravstvenog osiguranja, odnosno privremenoj spriječenosti za rad, jer govorimo o puno većim prihodima - naknadama za doprinose koji se izdvajaju i idu na teret poslodavaca, pa samim tim imaju i širu lepezu prava i veću sposobnost javnih sektora da nose određene obveze.

Prijedlogom zakona predviđena je izmjena članka 58. na način da se riječi „sve dok osiguranik nije radno sposoban, odnosno do pravomoćnosti odluke nadležnog tijela za utvrđivanje invalidnosti osiguranika“ zamjenjuju se riječima „za prvih 15 dana bolovanja“.

Člankom 58. važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju regulirano je da naknadu plaće zbog povrede na radu ili oboljenja od profesionalne bolesti obračunava i isplaćuje iz svojih sredstava pravno, odnosno fizička osoba kod kojeg je zaposlen osiguranik, sve dok osiguranik nije radno sposoban, odnosno do pravomoćnosti odluke nadležnog tijela o utvrđivanju invalidnosti osiguranika, osim u slučaju stečajnog postupka kada naknadu isplaćuje županijski zavod zdravstvenog osiguranja.

Napominjemo kako je obveza poslodavaca da snosi troškove liječenja u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti uvedena iz razloga što jedino poslodavac ima mogućnost utjecati na uvjete rada koji mogu dovesti do povrede na radu i profesionalne bolesti, pa iz tih razloga poslodavac je u obvezi snositi i posljedice tih događaja.

Također, treba imati u vidu činjenicu da Zavod zdravstvenog osiguranja nikako ne može utjecati na uvjete rada zaposlenih kod poslodavca, što ima utjecaj i na razbolijevanje pa i privremenu spriječenost za rad. Poslodavac ima utjecaj na uvjete rada, pa s te strane poslodavac ima i zakonsku obvezu da poboljša uvjete rada i time doprinese kraćem trajanju bolovanja svojih zaposlenika. Poslodavci bi trebali imati interesa i u promociji zdravih stilova života i stvaranja uvjeta koji promoviraju zdrave stilove života (fizička aktivnost, odgovarajuća ishrana, pušenje i drugi rizični faktori), čime bi izravno utjecao na poboljšanje zdravlja svojih radnika. Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da zdravstveni sustav zdravstvenom stanju doprinosi sa svega 10%, dok su ostali faktori (životni stilovi, okolišni faktori...) odgovorni za 90% utjecaja na zdravlje populacije.

Na temelju ovoga nije logično da zdravstveni sustav (konkretno - županijski zavodi zdravstvenog osiguranja) snosi najveći dio tereta za privremenu spriječenost za rad kao posljedicu bolesti građana koji su zaposleni kod poslodavca, a što se suštinski predlaže ovim Prijedlogom Zakona.

Osim toga, napominjemo da je u Zakonu o radu („Službene novine FBiH“, br. 26/16 i 89/19), u Poglavlju VI. Zaštita radnika, regulirana zaštita zaposlenika. Ista se ima promatrati i u kontekstu odredbi Zakona o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, br. 79/20) kojim se uređuju prava i obveze poslodavaca i radnika u svezi provođenja i poboljšanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, kao i opća načela prevencije, te sustav pravila i sigurnosti i zaštite na radu, čijom primjenom se postiže sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti u svezi s radom, kao i zaštita radnog okoliša, te druga pitanja u svezi sa sigurnošću i zaštitom zdravlja na radu. Čl 87. ovog Zakona utvrđena je i obveza poslodavaca usklađivanja općih akata s odredbama ovog Zakona, i to u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Jedna od mjera zaštite na radu, pored redovitih liječničkih pregleda je i plaćanje svih troškova liječenja u slučaju povrede na radu ili profesionalne bolesti, a za što se obvezno osiguravaju poslodavci, a sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju. S druge strane, iznos osiguranja za slučaju ozljede na radu i profesionalnih bolesti ne može biti vezan samo uz isplaćene plaće, nego uz rizik određene djelatnosti za nastanak povrede na radu i profesionalne bolesti.

Obveza poslodavca predviđena člankom 36. a u svezi s člankom 81. Zakona o zdravstvenom osiguranju, se ima promatrati i u kontekstu članka 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), a koji utvrđuje dužnosti na razini poslodavca (specifična zdravstvena zaštita) koja se financira sredstvima poslodavca. U kontekstu navedenog je i odredba članka 81. Zakona o zdravstvenom osiguranju koja predviđa obveze poslodavca da za povredu na radu i oboljenja od profesionalne bolesti osiguranika pravna ili fizička osoba osigurava u cijelosti sredstva za ostvarivanje prava iz članka 36. ovog Zakona.

Napominjemo kako se većina povreda na radu događa u specifičnim oblastima kao npr. građevinarstvo, obrada metala i šumarstvo, a povrede na radu i profesionalne bolesti uglavnom su posljedica neprovođenja propisanih mjera zaštite na radu, neobučenosti zaposlenika iz ove oblasti, neadekvatnosti osobnih zaštitnih sredstava i oprema, kao i neprimjenjivanje odredaba tehničkih propisa i standarda, što je opet propust poslodavca.

Iz izloženog slijedi da, kada se raspravlja o prijedlogu ovog pravnog rješenja kojim se predlaže smanjivanje roka u kojem poslodavac snosi teret isplate plaća zbog povrede na radu odnosno profesionalne bolesti, navedeno se treba promatrati i u kontekstu Zakona o radu, Zakona o zaštiti na radu, Zakona o mirovniško/penzijsko-invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 13/18, 90/21 i 19/22), kao i propisa donesenih na temelju tih zakona.

U Prijedlogu zakona traži se brisanje članka 81. važećeg Zakona kojim je regulirano da za povredu na radu i oboljenja od profesionalne bolesti osiguranika pravna ili fizička osoba osigurava u cijelosti sredstva za ostvarivanje prava iz članka 36. ovog zakona.

Mišljenja smo kako su važeće odredbe Zakona sasvim opravdane i da poslodavci trebaju osigurati sredstva, kako bi solidarno i ažurno sudjelovali u procesu ostvarivanja temeljnih prava svojih zaposlenih iz članka 36. Zakona. Isti razlozi koji se navode za predložene izmjene članka 58. Zakona iz ovog Mišljenja primjenljive su i kod prijedloga ovog pravnog rješenja.

Povreda na radu i profesionalna bolest nije slučajni događaj nego je posljedica određenog stanja koje zavisi od poslodavca. Plaćanje troškova liječenja povreda na radu i profesionalnih bolesti treba biti vezano za poslodavca, jer će jedino na taj način poslodavac biti motiviran da unaprijedi zaštitu na radu i brigu o zdravlju zaposlenika, a što je ujedno i zakonska obveza poslodavca. U svakom drugom slučaju, poslodavci će izbjegavati te obveze, što će značiti ili prebacivanje tih troškova na obvezno zdravstveno osiguranje ili dovođenje radnika u situaciju da nije zaštićen.

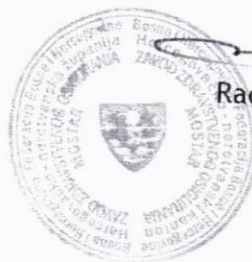
Shodno svemu gore navedenom, Zavod zdravstvenog osiguranja HNŽ/K ne prihvaća predloženi Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, te ujedno skreće pozornost da se radi o značajnim izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju, posebno jer predložene izmjene zahtijevaju dodatna financijska izdvajanja županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja na stavci refundiranja bolovanja, te „eventualno novih“ troškova na ime rehabilitacije, ortopedskih i drugih pomagala i slično, uzrokovanih povredom na radu ili oboljenjem od profesionalne bolesti.

Smanjenje prihoda iz regresnih postupaka iz ozljeda na radu, za posledicu će imati smanjenje prava osiguranim osobama ili ugovornih tranši prema zdravstvenim ustanovama.

Dakle, ukoliko dođe do usvajanja ovih izmjena, doći će do velikih izmjena i gubitka „redovnih prava“ osiguranika koji su u potrebi i koji do ovih izmjena već ostvaruju određena prava (npr. refundiranje i sufinansiranje lijekova, ortopedskih pomagala i sl.) a koje će im biti uskraćene ili znatno smanjene uslijed izbjegavanja osnovnih obveza poslodavaca i svakodnevnih rizika u poslovanju s kojima se svi poslovni subjekti nose, a sve posebno poznavajući stanje u državi, kreditnu prezaduženost i izvore financiranja.

Takoder navodimo kako su Financijski planovi zavoda za ovu fiskalnu godinu već usvojeni.

S poštovanjem,

Direktor

Rade Bošnjak, MA

Dostaviti:

- Naslovu (putem e-mail-a)
- Federalno Ministarstvo zdravstva, Maršala Tita 9, Sarajevo
- Vlada FBiH, Hamdije Čemerlića 2, Sarajevo
- Pismohrana